

ŠKOLSKÝ PODPORNÝ TÍM

Manuál pre riaditeľa školy

NP Usmerňovať pre prax

Školský podporný tím
Teoretický a praktický sprievodca
Manuál pre riaditeľa školy

Copyright © Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, 2023

Autorský kolektív: Karin Gálová, Magdaléna Horáková, Eva Hriňová,
Lenka Kvašňáková, Monika Maníková, Lenka Sádecká Ondrášková,
Michaela Svatová, Slávka Varšová

Recenzentky: Jana Bezáková, Jarmila Braunová, Júlia Högerová, Beáta Likeová

Editorka: Júlia Högerová

Grafické spracovanie: Lucia Horineková

Jazyková korektúra: Katarína Grotkeová

Vydavateľ: Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, 2023

Vydanie: prvé

Rok vydania: 2023

Publikácia je čiastkovým výstupom národného projektu *Aktualizácia systému usmerňovania a rozvoja ďalších zložiek v systéme poradenstva a prevencie (Usmerňovať pre prax)*, ktorý bol financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci operačného programu Ľudské zdroje.

Uvedomujeme si dôležitosť používania rodovo korektného jazyka – a teda vyvážené používanie ženského a mužského rodu. Zároveň sme sa snažili pri tvorbe tohto materiálu myslieť na to, aby bol pre čitateľa/čitateľku prehľadný, a keďže právne formulácie sú v mužskom rode, rozhodli sme sa používať tento tvar aj tu – napriek tomu vyjadrujeme, že pod označením „pedagogický a odborný zamestnanec“ rozumieme a myslíme aj pedagogické a odborné zamestnankyne, rovnako to platí pri označení žiakov a ďalších skupín. Považujeme za korektné a inkluzívne upozorniť na to, aký jazyk a prečo používame, a zároveň vyjadrujeme, že všade, kde je to možné, snažíme sa používať taký jazyk, ktorý prirodzene zahŕňa všetky skupiny ľudí.

Obsah

Zoznam skratiek.....	4
Úvod	5
1. Prečo škola potrebuje školský podporný tím?	6
2. Kto tvorí školský podporný tím a ako ho zostaviť s ohľadom na potreby školy?.....	8
3. Aká je úloha koordinátora školského podporného tímu vo vzťahu k vedeniu školy?	12
4. Ako rozbehnúť/zefektívniť prácu školského podporného tímu?	13
5. Ako podporovať spoluprácu členov školského podporného tímu s pedagógmi?	15
6. Aké pracovné podmienky potrebujú členovia školského podporného tímu?.....	16
7. Ako informovať o činnosti školského podporného tímu?	18
8. V akých vnútorných predpisoch školy je potrebné upraviť vznik a činnosť školského podporného tímu?	21
9. Aká je odporúčaná dokumentácia pre členov školského podporného tímu?	23
10. Aké sú možnosti financovania činnosti školského podporného tímu?.....	25
11. Prečo je dôležité podporovať spoluprácu školského podporného tímu s externými inštitúciami?	26
Použitie zdroje	28

Zoznam skratiek

CPP – centrum poradenstva a prevencie

MŠVVaŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

OZ – odborný zamestnanec

PaP – poradenstvo a prevencia

PZ – pedagogický zamestnanec

ŠPT – školský podporný tím

SR – Slovenská republika

VÚDPaP – Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

Úvod

Téma budovania školských podporných tímov a ich miesta v systéme 5. stupňov podpornej úrovne aktuálne rezonuje v školskom i poradenskom prostredí. Hlavnou úlohou školského podporného tímu (ďalej len „ŠPT“) je podpora a rozvoj inkluzívneho prístupu vo výchovno-vzdelávacom procese a vytváranie pozitívneho školského prostredia rešpektujúceho potreby a záujmy každého dieťaťa/žiaka, rovnako tak aj pedagogických zamestnancov (ďalej len „PZ“), odborných zamestnancov (ďalej len „OZ“), zákonných zástupcov a celej komunity školy.

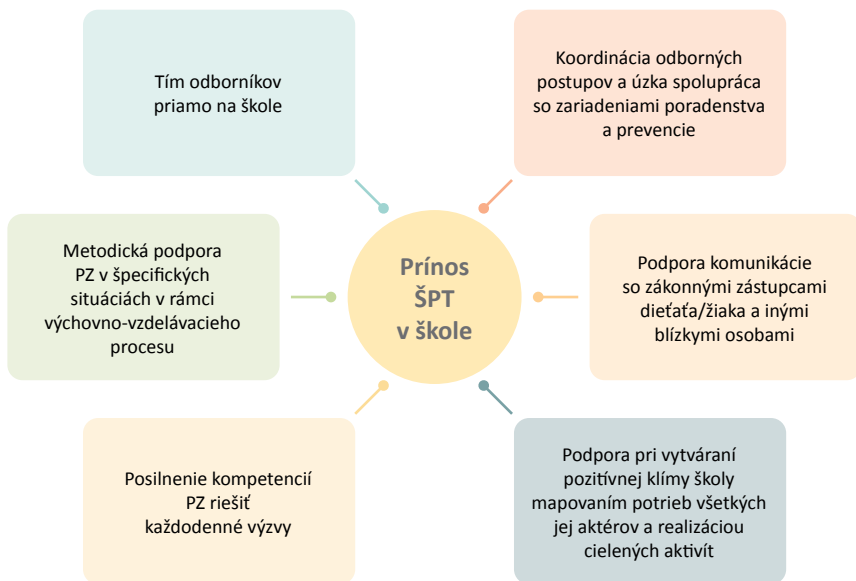
Dokument Školský podporný tím – manuál pre riaditeľa školy slúži na rýchlu orientáciu v problematike budovania ŠPT. **Cieľom odborného materiálu je priniesť odpovede na najčastejšie otázky riaditeľov škôl vo vzťahu k založeniu, činnosti a podpore ŠPT.** Odpovede sú obohatené o praktické tipy a odporúčania, ktoré môže riaditeľ aplikovať pri uvádzaní ŠPT do praxe.

Na získanie komplexných informácií o problematike ŠPT odporúčame publikáciu z dielne VÚDPaP Školský podporný tím – teoretický a praktický sprievodca. https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2023/01/MANUAL_SPT_web.pdf

1. Prečo škola potrebuje školský podporný tím?

Do výchovno-vzdelávacieho procesu škôl vstupujú deti/žiaci s rozmanitými potrebami. Reflektovanie týchto potrieb si vyžaduje efektívnu koordinovanú prácu PZ a OZ, ale i všetkých, ktorí učiacim sa poskytujú v prostredí škôl a školských zariadení starostlivosť, pomoc a podporu.

Pre rozvoj jedinečného potenciálu všetkých členov komunity školy je žiaduce vytvárať priaznivé podmienky na implementáciu inkluzívnych hodnôt. Jedinečným „nástrojom“ smerovania školy k inklúzii je **vytvorenie ŠPT. Efektívne fungujúci ŠPT zabezpečí dostupnosť a kvalitu odbornej starostlivosti pre deti/žiacov a podporu pre ich zákonných zástupcov priamo v škole. Zároveň je prostredníctvom ŠPT poskytovaná podpora pre PZ školy a všetkých účastníkov výchovno-vzdelávacieho procesu.** ŠPT je veľkým prínosom pre rozvoj inkluzívnej kultúry vďaka tímovej spolupráci a rozmanitosti odborných postupov, ktoré prináša. Kvalita odborných činností a poskytovanej starostlivosti sa zvyšuje úzkou spoluprácou so zariadeniami PaP, ako aj externými organizáciami a inštitúciami. Škola zriadením ŠPT získa:

Obrázok č. 1: Prínos ŠPT v škole

Zabezpečiť inkluzívne vzdelávanie je pre SR právne záväzné od roku 2010, keď súhlasila s [Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím](#). Vláda SR deklarovala prioritu rozvoja inkluzívneho prístupu vo vzdelávaní prijatím [Stratégie inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní na všetkých úrovniach](#).

Pojmy inkluzívne vzdelávanie a školský podporný tím bližšie definujú tieto právne predpisy: zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) a zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon 138/2019 Z. z.“).

Výchova a vzdelávanie sú podľa školského zákona založené na princípoch inkluzívneho vzdelávania a dieťa/žiak má právo na inkluzívne vzdelávanie a individuálny prístup rešpektujúci jeho rôzne výchovno-vzdelávacie potreby, schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. Princípy inkluzívneho vzdelávania sú od roku 2022 implementované aj do [štátnych vzdelávacích programov](#).

Užitočným nástrojom na to, aby si škola vedela vyhodnotiť vlastnú pripravenosť na prijatie inkluzívnych zmien, je [Index inklúzie](#) (Booth, Ainscow, 2019), v ktorom je možné nájsť súbory konkrétnych otázok nápomocných pri zisťovaní aktuálneho stavu a potrebných zmien v škole.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Kto tvorí školský podporný tím a ako ho zostaviť s ohľadom na potreby školy?

ŠPT je tím, v ktorom systematicky a koordinovane spolupracujú školský špeciálny pedagóg, odborní zamestnanci a iní pedagogickí zamestnanci. Ako vyplýva z novej zmluvy zákona č. 138/2019 Z. z., podľa § 84a riaditeľ materskej školy, riaditeľ základnej školy alebo riaditeľ strednej školy môže na účely inkluzívneho vzdelávania vytvoriť ŠPT, ktorého úlohou je najmä:

- koordinovať rozvoj inkluzívneho vzdelávania**, napr. prostredníctvom metodologickej podpory PZ, preventívnych aktivít a osvetu o princípoch inkluzívneho vzdelávania, oslabovať predsudky a konanie pod vplyvom stereotypov, ktoré by mohli viesť k diskriminácii,
- zabezpečiť vo výchove a vzdelávaní uplatňovanie používania prístupov a stratégií**, ktoré vyplývajú z jednotlivých odborov vedy a techniky,
- spolupracovať so zariadením poradenstva a prevencie a ďalšími subjektmi** pri podpore detí/žiacov a ich zákonných zástupcov v oblasti výchovy a vzdelávania,
- poskytovať poradenstvo a intervencie deťom/žiakom a zákonným zástupcom a metodickú podporu pedagogickým zamestnancom**,
- podieľať sa na tvorbe školského vzdelávacieho programu** – participovať na novej úprave kurikula (tzn. prispôsobovanie metód, foriem, obsahu vzdelávania, hodnotenia a klasifikácie).

Podľa § 84a ods. 2 zákona č. 138/2019 Z. z. „členom školského podporného tímu je **školský špeciálny pedagóg a všetci odborní zamestnanci príslušnej školy**. Členmi školského podporného tímu môžu byť aj **iní pedagogickí zamestnanci**.“ **Zloženie ŠPT** je upravené riaditeľom vo vnútornom predpise školy po prerokovaní v pedagogickej rade, ak je zriadená. Má reflektovať potreby školy.

Obrázok č. 2: Zloženie školského podporného tímu

Pred zriadením ŠPT by si riaditeľ školy, podľa možností spolu s ostatnými zamestnancami, mal zodpovedať otázky:

- Aké sú hlavné ciele, ktoré chceme vytvorením a prácou ŠPT v škole dosiahnuť?
- Aký počet a aké kategórie PZ/OZ je potrebné mať zastúpené v ŠPT, aby tieto ciele boli dosiahnuté? (Zvažujeme tiež špecifické potreby detí/žiacov, finančné možnosti školy, osobnostné predpoklady členov ŠPT a pod.)

Obrázok č. 3: Oblasti činností členov školského podporného tímu

Možní členovia ŠPT:

- **PZ/OZ v systéme poradenstva a prevencie ako zamestnanci školy podľa § 23 zákona č. 138/2019 Z. z.:** psychológ a školský psychológ, špeciálny pedagóg a terénny špeciálny pedagóg, kariérový poradca, logopéd a školský logopéd, liečebný pedagóg, sociálny pedagóg.
- **PZ – ako zamestnanci školy podľa § 19 zákona č. 138/2019 Z. z.:** učiteľ, majster odbornej výchovy, vychovávateľ, korepetitor, školský tréner, pedagogický asistent, zahraničný lektor, školský špeciálny pedagóg, školský digitálny koordinátor.

Činnosť členov ŠPT má prebiehať koordinovane. Členovia ŠPT môžu spolupracovať s ďalšími aktérmi školskej komunity v menších skupinách – **subtímoch**. Personálne zloženie subtímu sa formuje podľa konkrétneho prípadu, resp. situácie

(napr.: subtím vytvorený na účely podpory integrácie dieťaťa/žiaka so zdravotným znevýhodnením, alebo subtím pri realizácii preventívneho programu v spolupráci s CPP v konkrétnej triede, resp. ročníku).

Do subtímu okrem člena ŠPT (prípadne viacerých jeho členov) môžu byť zapojení:

- **interní spolupracovníci:** vedenie školy, PZ, pedagogickí asistenti, vychovávatelia v školských kluboch detí,
- **externí spolupracovníci: OZ zariadenia poradenstva a prevencie a ďalší ľudia z pomáhajúcich podporných profesií** – terénny sociálny pracovník, komunitný pracovník, asistent podpory zdravia, zdravotnícky personál, kolízny opatrovník, kurátor, laický poradca a i. Medzirezortná spolupráca sa týka pracovníkov: **rezortu školstva** (regionálne úrady školskej správy, štátna školská inšpekcia, metodicko-pedagogické centrá); **rezortu sociálnych vecí a rodiny** (oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, centrá pre deti a rodinu, komunitné a nízkoprahové centrá); **rezortu zdravotníctva** (pediatri, centrá pre liečbu drogových závislostí, psychiatrické ambulancie a pod.); **rezortu vnútra** (polícia, hasičský a záchranný zbor); **rezortu spravodlivosti** (súdy, ústavy na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých, mediácia a probácia); **rezortu kultúry** (kultúrne zariadenia, cirkevné spoločenstvá, osvetové strediská) a pod.

V prípade, že má škola vysoký podiel žiakov z marginalizovanej komunity, **je vhodné**, aby členom ŠPT bol **sociálny pedagóg** (podpora začleňovania žiakov do triedy/skupiny/komunity školy, posilnenie komunikácie so zákonnými zástupcami, spolupráca s externými inštitúciami, mapovanie rodinného prostredia, budovanie pozitívnej klímy v škole a i.), **školský špeciálny pedagóg** (práca so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súčinnosti so zariadeniami PaP, reedukácia, depistáž a i.), **školský psychológ** (podpora adaptácie žiakov na prostredie školy, intervencie a poradenstvo, orientačná diagnostika, poradenstvo zákonným zástupcom v súvislosti s vývinovými potrebami detí/žiakov a i.), **školský logopéd** (orientačná logopedická diagnostika, logopedická depistáž, logopedická intervencia a i.).

Počet členov subtímu je zvyčajne malý. Efektívny je často dvojčlenný až trojčlenný subtím. Napr. na riešenie ťažkostí žiaka 1. stupňa ZŠ s dyslexiou je vhodné zostaviť subtím v zložení školský špeciálny pedagóg, učiteľ slovenského jazyka a literatúry a pedagogický asistent učiteľa. Učiteľ a pedagogický asistent učiteľa môžu byť metodicky podporovaní školským špeciálnym pedagógom, všetci koordinovane spolupracujú, informujú sa o výsledkoch dohodnutých postupov a pod.

3. Aká je úloha koordinátora školského podporného tímu vo vzťahu k vedeniu školy?

Kompetencie koordinátora sú uvedené v § 38 ods. 7 zákona 138/2019 Z. z. Vo vzťahu k vedeniu školy koordinátor plní aj ďalšie úlohy. Priebežne informuje vedenie školy o činnosti tímu, oboznamuje ho s plánovanými aktivitami a postupmi práce, sumarizuje a vyhodnocuje efektivitu realizovaných aktivít, komunikuje vedeniu potreby a požiadavky tímu a zároveň prijíma podnety a požiadavky vedenia na ŠPT. Efektívna a otvorená spolupráca medzi koordinátorom ŠPT a vedením školy minimalizuje chybné postupy, nedorozumenia a naopak zabezpečuje plynulé a systematické napĺňanie inkluzívneho vzdelávania na škole. Ak si to vyžaduje situácia, riaditeľ školy vstupuje do činnosti ŠPT a túto činnosť priamo koordinuje (napr. riaditeľ v rámci [krízového manažmentu](#)).

V rámci ŠPT koordinátor koordinuje a systematicky sumarizuje jeho aktivity a vyhodnocuje ich efektivitu z hľadiska možných duplicitných intervencií a pod. Zabezpečuje súčinnosť členov tímu s PZ a koordináciu ich spolupráce so zákonnými zástupcami detí/žiakov a zariadeniami poradenstva a prevencie. Zároveň vedie stretnutia tímu, prináša podnety (od ďalších členov školskej komunity), má na starosti vedenie agendy.

Podrobnejšie informácie k tejto téme uvádza publikácia Högerová, J. ed., 2022. [Školský podporný tím – teoretický a praktický sprievodca](#). Bratislava: VÚDPaP, 2022, str. 56.

V rámci budovania inkluzívnej kultúry je vhodné, aby koordinátor ŠPT bol účastníkom porád na úrovni vyššieho manažmentu školy, na ktorých môže prezentovať návrhy na činnosti a aktivity, ktoré škola môže organizovať v rámci zlepšenia školskej klímy.

Konkrétna forma a interval poskytovania informácií riaditeľovi o činnosti ŠPT je na vzájomnej dohode (napr. 1x mesačne, podľa potreby aj častejšie).

4. Ako rozbehnúť/zefektívniť prácu školského podporného tímu?

Jedným z predpokladov úspešného štartu činnosti ŠPT je zladenie sa členov ŠPT a vedenia školy vo vzájomnej komunikácii a kooperácii. Je dôležité, aby bolo definované, aké kompetencie majú členovia ŠPT, a bolo jasne určené, v akých situáciách a akým spôsobom do činnosti tímu vstupuje vedenie školy.

Z praxe vyplývajú rôzne typy na uľahčenie rozbehnutia práce ŠPT na škole či zefektívnenie jeho činnosti. Vedenie školy spolu s členmi ŠPT potrebujú:

- **spoločne si vymedziť prínos, ciele a úlohy ŠPT pre danú školu** (s rešpektovaním možných zmien pri nástupe ďalších členov ŠPT), pravidelne aktualizovať tieto úlohy a ciele,
- **spoločne sa dohodnúť na zabezpečení primeraných pracovných podmienok** (napr. vhodné priestorové a materiálno-technické vybavenie), dôležité je vyhradenie časového priestoru na realizáciu pravidelných i jednorazových odborných aktivít,
- mať prehľad praxe a prehľad o absolvovaných kurzoch a získaných zručnostiach a spôsobilostiach, ktorými jednotliví členovia ŠPT disponujú v záujme efektívnejšieho rozdeľovania úloh v rámci tímu,
- **identifikovať vhodné témy vzdelávania PZ/OZ** na základe uskutočneného mapovania potrieb (napr. aktualizáčn é a inovačné vzdelávanie), **návrhy na teambuildingové aktivity** pre všetkých zamestnancov školy, **návrhy tematicky rôzne zameraných aktivít** (burza vecí, sociálne aktivity, rodinné dni a hry, oslavy medzinárodných dní...); prekonzultované a vedením školy schválené návrhy je možné využiť v pláne práce školy na daný školský rok,
- **spracovať možné zmeny a úpravy v školskom poriadku a v školskom vzdelávacom programe** v zmysle podpory rozvoja inkluzívneho vzdelávania,
- **nastaviť formu pravidelnej komunikácie a informovania smerom od koordinátora ŠPT k vedeniu školy a späť,**

- **spolupracovať** pri výbere nových členov ŠPT a PZ školy (tvorba kritérií výberu v závislosti od prioritných potrieb detí/žiakov, od potrieb inovácií vo vzdelávacích metódach a pod.,
- **nastavovať a podporovať (samo)hodnotiace mechanizmy fungovania inkluzívneho vzdelávacieho systému** danej školy v záujme jeho skvalitnenia.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Ako podporovať spoluprácu členov školského podporného tímu s pedagógmi?

V súlade s § 5 ods. 2 písm. f) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov riaditeľ školy zodpovedá za úroveň výchovno-vzdelávacej práce školy. Kvalitu jej zabezpečenia významne ovplyvňuje aj schopnosť efektívnej komunikácie a kooperácie ŠPT, pedagógov, pedagogických asistentov i ďalších aktérov školy. Preto je žiaduce, aby riaditeľ podporoval spolupracujúce vzťahy v škole i mimo nej.

Začiatky spolupráce medzi členmi ŠPT a ostatnými pedagogickými zamestnancami školy sa môžu vyznačovať vzájomnou obozretnosťou, málo otvorenou komunikáciou a nízkou mierou informovanosti a angažovania. V takom prípade je nevyhnutné, aby riaditeľ/vedenie školy cielene vytvárali priestor na spoločný dialóg a podporovali aktivity vedúce k prehĺbeniu vzájomných pracovných vzťahov.

Je vhodné, aby vedenie školy, najmä na začiatku činnosti ŠPT a neskôr priebežne, podporovalo:

- účasť ŠPT na všetkých poradách a pracovných stretnutiach,
- informovanosť, resp. šírenie informácií o možnosti aktuálnej a cielenej metodologickej podpory **zo strany členov ŠPT** pre PZ,
- aktuálnu a cieleňú metodickú podporu pre PZ priamo v škole,
- informovanosť pedagógov o význame prítomnosti členov ŠPT na hodinách a vytvárať k tomu pracovné podmienky,
- spoluprácu prostredníctvom formálnych i neformálnych stretnutí medzi PZ a členmi ŠPT,
- externú supervíziu (nielen) pre členov ŠPT, ale aj pre ostatných PZ,
- vzdelávanie členov ŠPT a PZ v témach zameraných na efektívnu komunikáciu, tímovú spoluprácu, kritické myslenie a pod.

Je prínosné zorganizovať teambuildingové aktivity ako spôsob podpory prehĺbenia vzťahov, aktívneho počúvania, efektívnej tímovej spolupráce, sebaopoznávania, osobnostného rozvoja a pod.

6. Aké pracovné podmienky potrebujú členovia školského podporného tímu?

Vytvorenie vhodných pracovných podmienok na činnosť členov ŠPT je jedným z predpokladov jeho fungovania. Riaditeľ každej školy má vypracované vnútorné predpisy a smernice, v ktorých by malo byť zapracované minimálne zloženie ŠPT, ideálne však aj jeho pracovné podmienky a náplň práce jednotlivých jeho členov.

Odporúčané materiálno-technické a priestorové zabezpečenie pre členov ŠPT:

- **adekvátny priestor (v ideálnom prípade vlastná miestnosť) v priestoroch školy** pre každého OZ a školského špeciálneho pedagóga,
- **vhodná miestnosť na pravidelné pracovné porady ŠPT**, dá sa využiť napr. aj na stretnutia so zákonnými zástupcami, na pracovné stretnutia s pedagógmi, na realizáciu vzdelávacích aktivít pre PZ/OZ či ako miestnosť na realizáciu individuálnych a skupinových aktivít s deťmi/žiakmi,
- **uzamykateľný kancelársky nábytok** na odkladanie dokumentácie detí/žakov na účel zabezpečenia ochrany ich osobných údajov v zmysle zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (GDPR),
- **počítač** s pripojením na internet, kamera, multifunkčná tlačiareň, **prístupové heslá** do prístupnej školskej platformy na vzdelávanie a komunikáciu s deťmi/žiakmi, PZ a zákonnými zástupcami,
- **platformy na dištančnú formu práce** (Zoom, Teams a i.),
- **didaktické a kompenzačné pomôcky** na činnosť s deťmi/žiakmi (rôzne počítačové preventívne programy, online aplikácie, pracovné listy, výtvarný materiál a i.),
- **kancelárske potreby** podľa požiadaviek.

Časový rámec na realizáciu činností členov ŠPT, ktorý zahŕňa individuálne aj skupinové aktivity. Ide o:

- podporu a súčinnosť s PZ pri realizácii preventívnych aktivít s deťmi/žiakmi a triednymi kolektívami (ranné kruhy, pravidelná účasť na triednických hodínach a pod.),
- pravidelné tímové porady,
- prípadové konferencie,

- analýzu a spracovávanie dokumentácie žiaka a štúdium odbornej literatúry,
- poradenstvo zákonným zástupcom a konzultácie pre PZ.

Priestor na profesijný a osobnostný rozvoj členov ŠPT:

- vzdelávanie v inkluzívnom a multidisciplinárnom prístupe,
- vzdelávanie v téme tímovej spolupráce,
- účasť na školeniach, seminároch, kurzoch, výcvikoch podľa ich profesijného zamerania,
- absolvovanie stáží na zahraničných školách/výmenných pobytov s možnosťou získavania skúseností a sledovania inklúzie v zahraničí,
- intervízie a supervízie.

Pre efektívnu prácu ŠPT je vhodné, ak riaditeľ školy podporuje okrem profesijného rozvoja tiež duševné zdravie členov ŠPT (aj všetkých zamestnancov).

V prípade, ak škola nemá možnosť poskytnúť každému OZ a školskému špeciálnemu pedagógovi vlastnú miestnosť na odbornú činnosť, alternatívou je vytvorenie „oddychových a pracovných zón“ na chodbách alebo v iných priestoroch školy. Pri výbere vhodného miesta je dôležité zvážiť potreby práce a špecifiká odbornej činnosti.

.....

.....

.....

.....

.....

7. Ako informovať o činnosti školského podporného tímu?

Ak vedenie školy deklaruje potrebu existencie ŠPT na pôde školy, uľahčuje prijatie a tvorenie spolupráce ŠPT s učiteľmi a ostatnými zamestnancami školy.

Je žiaduce, ak sú o činnosti ŠPT informovaní všetci dôležití aktéri školskej komunity:

Obrázok č. 4: Aktéri školskej komunity

Je nevyhnutné, aby informácia o činnosti ŠPT bola zahrnutá v interných dokumentoch školy (pozri otázku č. 8). Odporúčané formy sprostredkovania informácií o činnosti členov ŠPT na škole:

- prostredníctvom triedneho učiteľa (na triednických hodinách, rodičovských združeniach a triednych aktívoch),
- nástenka o činnosti ŠPT v škole, ktorá je pravidelne aktualizovaná,
- na pracovných poradách, metodických združeniach,

- na osobných stretnutiach so zriaďovateľom, prípadne listom/emailom,
- správou cez prístupnú školskú platformu,
- podcast/videopodcast,
- v školskom časopise,
- na webstránke školy.

Obsahom sprostredkovaných informácií je:

- popis prínosu jednotlivých členov ŠPT cez príklady činností a aktivít so žiakom/triedou a pod.,
- prizývanie, motivovanie k spolupráci,
- ponuka podpory a pomoci určená pre všetky deti/žiacov a ich zákonných zástupcov,
- možnosť kontaktu (osobne, cez školskú platformu, schránka dôvery pri dverách kancelárie).

Jazyk a formu sprístupnených informácií je potrebné prispôbiť cieľovej skupine, ktorej je informácia určená (deti/žiaci, zákonní zástupcovia, učitelia).

Informovať o činnosti a benefitoch ŠPT na škole je možné pomocou plagátu, bulletinu a odborného materiálu. Školský podporný tím – teoretický a praktický prievodca, ktoré [sú dostupné na webstránke VÚDPaPu](#):

Školský podporný tím – plagát. Dostupné na: <https://vudpap.sk/x/projekty/usmernovat-pre-prax/profesijny-rast-a-celozivotne-vzdelavanie/koordinacia-skolskych-podpornych-timov/odborne-vystupy/#14375422fc0dd05d2>

Školský podporný tím – bulletin. Dostupné na: <https://vudpap.sk/x/projekty/usmernovat-pre-prax/profesijny-rast-a-celozivotne-vzdelavanie/koordinacia-skolskych-podpornych-timov/odborne-vystupy/#4dac9853b8c-cfdf55>

Riaditeľ môže zabezpečiť aktualizčné vzdelávanie pre zamestnancov školy na tému ŠPT (význam ŠPT, budovanie vzťahov a spolupráce v škole).

Príspevok na webstránku školy:

Náš školský podporný tím

Vážení rodičia,
radi by sme vás informovali, že v tomto školskom roku pôsobí na našej základnej škole školský podporný tím. Členovia tímu poskytujú všetkým žiakom podporu (*bližšie špecifikovať podľa konkrétneho zloženia ŠPT na škole*) a spolu s učiteľmi sa starajú o bezpečné prostredie školy, o zlepšovanie vzťahov a sociálnej klímy v triedach, o rozvoj emocionálnej inteligencie, sociálnych kompetencií a zručností detí.

Školský podporný tím našej školy v školskom roku 20xx/20xx tvoria:

Profesia:

Meno:

Kontakt:

Konzultačné hodiny:

Stručný popis činností členov školského podporného tímu:

Školský podporný tím pôsobí na škole v súlade s § 84a zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

8. V akých vnútorných predpisoch školy je potrebné upraviť vznik a činnosť školského podporného tímu?

ŠPT predstavuje nový prvok v organizačnej štruktúre školy. Ciele, vízie a činnosť ŠPT by mali byť v rôznej miere konkretizované v dokumentoch školy. Ide predovšetkým o:

- **Školský vzdelávací program** – každá škola má povinnosť ho vypracovať v súlade s § 7 ods. 4 školského zákona. Na jeho tvorbe a aktualizácii by sa ŠPT mal podieľať, zároveň by ho mal obohatiť o inkluzívne princípy a o ciele otvorenej, demokratickej a transparentnej školy. Kľúčové časti tohto dokumentu sú:
 - vymedzenie cieľov a poslania, vlastné zameranie školy (písm. b) – ŠPT by mal doplniť vzdelávacie ciele o sociálnopsychologické, ktoré sú základom výchovy a vzdelávania, a navrhuje zapracovanie niektorých svojich cieľov priamo v časti dokumentu o činnosti ŠPT;
 - vnútorný systém hodnotenia detí/žiacov (písm. h) – nastavovanie systému hodnotenia detí/žiacov školy smerom k podpore (seba)reflexie.
- **Školský poriadok**, ktorý slúži najmä zákonným zástupcom a deťom/žiakom na informovanie o pravidlách a fungovaní výchovno-vzdelávacej činnosti. Vhodné je doplniť základný text o činnosti ŠPT.
- **Smernice a metodické usmernenia** – je nutné ich vypracovať minimálne v súlade s [Etickým kódexom pedagogických a odborných zamestnancov](#) (2019). Ide napr. o smernicu o šikanovaní, krízový intervenčný plán, metodické usmernenie pri hodnotení detí/žiacov a iné.
- **Plán práce školy na konkrétny školský rok** – jeho súčasťou je **plán činnosti ŠPT v súlade s plánmi jednotlivých PZ/OZ**.

Plán činnosti ŠPT je odporúčaným dokumentom, ide však o dôležitý nástroj na efektívne fungovanie a vyhodnocovanie činnosti tímu.

Na akúkoľvek komunikáciu o deťoch/žiakoch (o zdravotnej anamnéze, školských výsledkoch, rodinnej situácii, aktuálnom psychickom stave a pod.) sú pevne stanovené rámce. Riaditeľ školy zdôrazňuje nutnosť dodržiavať všetky právne predpisy, ktoré súvisia s témou mlčanlivosti a dodržiavania etického kódexu (uvedené najmä v školskom zákone č. 138/2019 Z. z.). Nevedú sa rôzne diskusie o deťoch/žiakoch na nevhodných miestach (chodba, jedáleň a i.), keďže sú vyhradené miestnosti, kde sa môžu členovia ŠPT, PZ a zákonní zástupcovia v súkromí porozprávať.

9. Aká je odporúčaná dokumentácia pre členov školského podporného tímu?

Na získanie prehľadu o činnosti ŠPT je dôležité, aby si jeho členovia viedli záznamy. Rezortné právne predpisy neurčujú presnú podobu týchto dokumentov, ich obsah a forma sú plne v kompetencii ŠPT.

Odporúča sa, aby si členovia ŠPT viedli počas školského roka nasledujúcu dokumentáciu:

- [plán činnosti](#) ŠPT na školský rok (Högerová (ed.), 2022),
- správa o činnosti ŠPT,
- [záznamy zo stretnutí](#) ŠPT (Högerová (ed.), 2022).

Okrem spomenutých záznamov z práce ŠPT je potrebné evidovať aj každú odbornú činnosť jednotlivých členov ŠPT (s deťmi/žiakmi, s PZ, zákonnými zástupcami, externými inštitúciami a pod.). Záznamy o činnosti slúžia na:

- plánovanie aktivít,
- sumarizáciu činnosti – vytvorenie prehľadu o zrealizovaných aktivitách s deťmi/žiakmi, triedami, učiteľmi, zákonnými zástupcami,
- reflexiu a hodnotenie činnosti,
- prípadnú kontrolu (napr. Štátna školská inšpekcia),
- zabránenie duplicity v odbornej činnosti rôznych členov tímu a spolupracujúcich externých subjektov,
- zabezpečenie kontinuity odbornej činnosti v prípade personálnych zmien v tíme,
- spracovanie podkladov v prípadoch žiadostí o súčinnosť zo strany externých inštitúcií (zariadenia poradenstva a prevencie, oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately úradov práce, sociálnych vecí a rodiny SR, polícia a pod.).

10. Aké sú možnosti financovania činnosti školského podporného tímu?

Riaditeľ školy by mal vopred zvážiť, aké má možnosti financovania pracovných pozícií členov ŠPT a ako zabezpečiť aj dlhodobé financovanie vzniknutých pracovných miest (napr. po skončení projektov).

Financie na činnosť ŠPT môže pokryť:

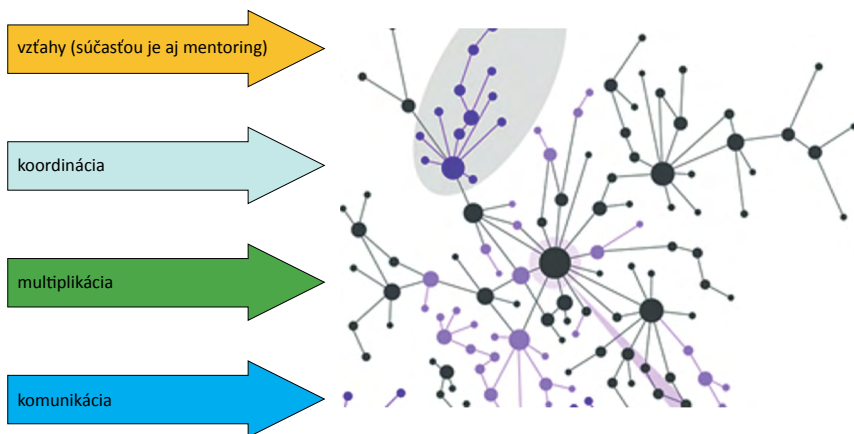
- navýšený normatív na integrovaných žiakov v závislosti od typu znevýhodnenia, a to od 1,5-násobku pre 1. skupinu až po 6,79-násobok pre 6. skupinu,
- mesačný normatív na osobné náklady pedagogického asistenta z MŠVVaŠ SR.

Ďalšie možnosti financovania:

- projekty cez operačný program Ľudské zdroje z MŠVVaŠ SR,
- dotácie z vyšších územných celkov,
- príspevok od zriaďovateľa,
- občianske združenie pri škole a možnosť získať 2 % z daní,
- príspevky cez nadácie a granty,
- sponzorské dary.

Vhodným spôsobom, ako rozšíriť poskytovanie odbornej starostlivosti deťom/žiakom v škole, je napr. realizácia denného tábora počas prázdnin. Ten je možné financovať z rôznych grantov a pre deti/žiakov školy je bezplatný. V rámci takejto aktivity môžu byť zaradené odborné činnosti, ktoré priamo nadväzujú na činnosti ŠPT realizované počas školského roka.

11. Prečo je dôležité podporovať spoluprácu školského podporného tímu s externými inštitúciami?

Obrázok č. 5: Nástroje sieťovania (Okálová, 2022)

Riaditeľ podporuje **sieťovanie** ako nástroj na rozvíjanie a udržanie multiinštitucionálnej a medzirezortnej spolupráce. ŠPT môže v okolitej komunite, v záujme lepšieho pochopenia a riešenia situácie detí/žiakov, nachádzať dôležité informácie, identifikovať ich najvýznamnejšie podporné vzťahy a zdroje. Zároveň je tu priestor na **vytváranie podpornej siete kontaktov** pre samotných členov ŠPT. Členom ŠPT môžu byť pri poskytovaní starostlivosti nápomocné aj okolité školy, centrá voľného času, občianske združenia, ale aj rôzne iné inštitúcie a organizácie. **Kľúčovými externými spolupracujúcimi subjektmi sú zariadenia poradenstva a prevencie.**

Riaditeľ školy umožňuje členom ŠPT, aby sa v prípade potreby stali súčasťou **medzirezortných sietí v rámci tzv. prípadových konferencií, rodinných konferencií, konzílií, kolokvií, koordinačných stretnutí**, ktoré sú organizované s cieľom zabezpečiť komplexnú, adresnú podporu a pomoc cieľovým skupinám. Riaditeľ usmerňuje k zachovávaní postupnosti riešenia náročných situácií v zmysle zachovania

Použité zdroje

BOOTH, T., AINSCOW, M. 2019. *Index inklúzie: Príručka na rozvoj škôl s dôrazom na inkluzívne hodnoty*. Bratislava: Nadácia pre deti Slovenska, 2019. ISBN 978-80-89403-19-6. Dostupné na: <https://www.ktochyba.sk/webroot/video/index-inkluzie.pdf>

HÖGEROVÁ, J. ed., 2022. *Školský podporný tím – teoretický a praktický sprievodca*. Dostupné na: https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2023/01/MANUAL_SPT_web.pdf

LENGYEL, P. ed., 2022. *Prevenia a riešenie šikanovania – sprievodca pre školské prostredie*. Dostupné na: <https://vudpap.sk/x/projekty/usmernovat-pre-prax/profesijny-rast-a-celozivotne-vzdelavanie/koordinacia-skolskych-podpornych-timov/odborne-vystupy/#e63709de4d0762806>

KVAŠŇÁKOVÁ, L. ed., 2022. *Krízový manažment v školskom prostredí*. Dostupné na: [Kriz.manazment-v-skolskom-prostredi.pdf \(vudpap.sk\)](https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2023/01/Kriz.manazment-v-skolskom-prostredi.pdf)

MŠVVaŠ SR. *Stratégia inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní*. 2022. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/21468.pdf>

Právny a informačný portál SLOV-LEX. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/domov>

Školský podporný tím – plagát. Dostupné na: <https://vudpap.sk/x/projekty/usmernovat-pre-prax/profesijny-rast-a-celozivotne-vzdelavanie/koordinacia-skolskych-podpornych-timov/odborne-vystupy/#14375422fc0dd05d2>

Školský podporný tím – bulletin. Dostupné na: <https://vudpap.sk/x/projekty/usmernovat-pre-prax/profesijny-rast-a-celozivotne-vzdelavanie/koordinacia-skolskych-podpornych-timov/odborne-vystupy/#4dac9853b8ccfd55>

Plagát Školský podporný tím.
Plagát je možné stiahnuť z webového sídla vudpap.sk.

ŠKOLSKÝ PODPORNÝ TÍM

- krok vpred ku škole pre všetkých

vytvára podmienky
na všestranný rozvoj
každého dieťaťa/žiaka

poskytuje odbornú podporu
pre dieťa/žiaka, zákonného
zástupcu, pedagóga

zabezpečuje odbornú
starostlivosť priamo
v prostredí školy

ŠPT tvoria:

rozvoj inkluzívneho
prostredia v škole

prevencia rizikového
správania a ťažkostí v učení

podpora dieťaťa/žiaka
v krízových situáciách

odborné konzultácie, vzdelávacie
aktivity pre pedagogických
zamestnancov

Prínos činnosti ŠPT na škole:

- úzka spolupráca s pedagogickými zamestnancami a vedením školy
- vytváranie bezpečného prostredia pre všetkých aktérov školy
- dostupnosť odbornej podpory pre deti/žiakov školy
- smerovanie k spoločnému cieľu rôznymi odbornými metódami
- rozvíjanie spolupráce so zákonnými zástupcami dieťaťa/žiaka

Ukážka časti bulletinu Školský podporný tím. Bulletin je možné stiahnuť z webového sídla vudpap.sk.

ŠKOLSKÝ PODPORNÝ TÍM - krok vpred ku kole pre všetkých

ŠPT na našej škole. Čo získame:

- multidisciplinárny tím odborníkov priamo na škole,
- koordináciu odborných postupov a úzku spoluprácu so zriadeniami poradenstva a prevencie,
- metodickú podporu učiteľom v špecifických situáciách v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu, napr. konzultácie, vzdelávacie aktivity,
- posilnenie kompetencií učiteľov riešiť každodenné výzvy, napr. prejav šikanovania, vývinové poruchy učenia,
- podporu komunikácie so zákonnými zástupcami dieťaťa/žaka a s nimi blízkymi osobami,
- podporu pri vytvorení pozitívnej klímy školy podporou tímu potreba všetkých jej aktérov a realizáciou cieľových aktivít.

Principy činnosti členov ŠPT:

Princíp komunikácie - otvorená konštruktívna komunikácia zabezpečaná pravidelným bezpečným vymieňaním a overovaním informácií, prepajanie všetkých členov školskej komunity smerom k spoločnému cieľu.

Princíp kooperácie - pravidelné stretávanie a spoločné hľadanie riešení, vzájomné poskytovanie konštruktívnej spätnej väzby, respektovanie rovnováhy profesijných rolí a dosiahnutie hodnotového konsenzu.

Princíp koordinácie - organizovanie, plánovanie, hodnotenie činnosti tímu a súborov naodvrátnosti na odporúčanie odborneho postupu (samohodnotenie, intervizia, supervízia).

Princíp komplexnosti - multidisciplinárna práca smerom k spoločnému cieľu rôznymi odbornými metódami, úzka spolupráca so zriadeniami poradenstva a prevencie a ďalšími externými subjektami.

Princíp kvality - poznanie vlastnej odbornosti, respektovanie odbornosti kolegov, podpora celoživotného vzdelávania a sledovanie aktuálnych trendov.

Činnosti ŠPT sú adresné. Včlenené a odborné.

Viac informácií o ŠPT nájdete na webovom sídle VU DP a-ú - www.vudpap.sk.

VÝSKUMNÝ ÚSTAV
DETSKEJ PSYCHOLÓGIE
A PATOPSYCHOLÓGIE

USMERŇOVAŤ
PRE PRAX

Školský podporný tím je súčasťou národného projektu "Kvalita školského vzdelávacieho procesu" realizovaného na základe operatívneho programu "Učenie pre budúcnosť" v rámci operačného programu "Ľudia a spoločnosť".
Projekt je spolufinancovaný z rozpočtu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a z rozpočtu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

ŠKOLSKÝ PODPORNÝ TÍM

Teoretický a praktický sprievodca

Publikácia je určená PZ/OZ, ktorí v spolupráci s vedením školy budujú inkluzívne prostredie vďaka vytváraniu školských podporných tímov. Cenné informácie a inšpirácie pre svoju činnosť si v nej určite nájdú aj členovia už fungujúcich ŠPT.

Hlavným cieľom publikácie je poskytnúť teoretické a praktické rámce pôsobenia ŠPT. Dozviete sa v nej, aký zmysel a benefity pre školskú komunitu má existencia ŠPT a aké aktuálne právne predpisy vymedzujú jeho pôsobenie v transformovanom systéme poradenstva a prevencie. Obsahuje aj ďalšie aktuálne témy súvisiace s činnosťou podporného tímu na škole, ako napr. koordinácia multidisciplinárnej spolupráce, facilitácia stretnutí, evalvácia činnosti tímu, možnosti tvorby podporných sietí a i.

Cenným prínosom sú praktické prílohy v podobe ilustratívnych kazuistík, ukážok dokumentácie či cvičení na rozvoj vybraných zručností. Publikácia obsahuje mnoho odborných zdrojov (odkazy na webstránky, webináre, podcasty, iné publikácie), vďaka ktorým môžete prehĺbiť vlastné poznanie v témach súvisiacich s pôsobením ŠPT.

Celý materiál vo verzii vytvorenej národným projektom „Usmerňovať pre prax“ nájdete: https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2023/01/MANUAL_SPT_web.pdf